Red:cţiunea, Administraţ unea şi Tipografia:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de annunciurĭ:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A, Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr, v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 188. Braşovŭ, Lunĭ, Marţĭ 22 Augustŭ (3 Septemvre) 1889.

Braşovŭ, 21 Augustŭ v.

Ḑiua numelui lui Kossuth s'a serbatŭ şi de ómenii guvernului, şi de ai oposiţiunei, şi de kulturegyletiştĭ, căcĭ ideia de a se serba a fostŭ sprijinită de întrega pressă unguréscă, fără deosebire de partidŭ. Lipsa aparentă a persónelorŭ oficiale dela serbare nu póte scusa pe guvernŭ, că a permisŭ o demonstraţiă antidinastică.

Acéstă manifestaţiă a lipsei de lealitate dinastică a făcutŭ rea impresiune în Viena, mai alesŭ că s'a găsitŭ şi unŭ ordinŭ catolicŭ, ordinulŭ Franciscanilorŭ din Pesta, ca sĕ oficieze chiar o liturghiă în biserica lorŭ pentru protestantulŭ şi duşmanulŭ dinastiei Kossuth.

Fóia clericală „Vaterland“ din Viena a atacatŭ violentŭ acestŭ ordinŭ şi chiar organulŭ clericalilorŭ ungurĭ „Magyar Allam“ a secundatŭ pe organulŭ vienesŭ. Dér se vede, că guvernulŭ unguresců printr'unŭ semnŭ de înţelesulŭ, că „corbĭ nu'şĭ scóte ochii“, a făcutŭ pe fóia clericală unguréscă sĕ'ntórcă zechea pe dosŭ şi sĕ spună în ḑiua următóre, că acei Franciscanĭ nu pentru Ludovicŭ Kossuth au oficiatŭ liturghia, ci „pentru unŭ Ludovicŭ, care trăesce.“

Póte că nicĭ nu se uscase acéstă scusă tipărită în „Magyar Allam“, când étă că vine „Pesti Hirlap“ şi dă de minciună pe cei dela fóia clericală ungurésca. Publicândŭ adecă unŭ raportŭ despre liturghia din biserica Franciscanilorŭ pentru Ludovicŭ Kossuth, publică şi numele deputaţilorŭ, carĭ au fostŭ de faţă, deşi altădată nu le calcă piciorulŭ prin biserică; ba mai spune fóia ungurésca că au fostŭ de faţă şi membri de-ai asilului de honvedḑĭ în uniformă!

Óre credŭ antidinasticii ungurĭ, că-şĭ potŭ jucă mendrele lorŭ fără sĕ se afle, de n'au acum curagiulŭ sĕ afirme o acţiune ce au sĕvĕrşit'o, ci-şĭ iau refugiulŭ la minciună? Orĭ o négă, pentru că au consciinţa că au sĕvĕrşitŭ unŭ faptŭ neiertatŭ? Atuncĭ cum a tolerat'o guvernulŭ, care a sciutŭ de pregătirile ce se făceu pentru serbarea ḑilei numelui lui Kossuth, căcĭ nicĭ chiar foile lui nu s'au feritŭ a încuragia pregătirile pentru acéstă serbare?

Cum se face, că pentru serbarea ḑilei numelui Maiestăţii Sale Monarchului nu se facŭ pregătirĭ din partea societăţii unguresci, pe când din contră pentru antidinasticulŭ Kossuth se pregătescŭ serbărĭ în stilŭ mare, — ţĕră sĕ găséscă cu cale „dinasticulŭ“ guvernŭ alŭ lui Kolomanŭ Tisza sĕ oprescă aceste antidinastice demonstraţiunĭ?

Ce scuse ar îndrăsni sĕ aducă ministrulŭ unguresců Tisza, când ar fi trasŭ la dare de sémă, că toleréză serbărĭ pentru celŭ mai mare contrarŭ alŭ dinastiei Habsburgice, pe când serbările ḑilei de 3/15 Maiu, serbărĭ ce dovedescŭ simţĕmintele de lealitate dinastică ale Românilorŭ, suntŭ oprite de acelaşŭ ministru cu forţa şi celorŭ carĭ le sĕvĕrşescŭ li-se intentéză procese şi suntŭ aruncaţĭ în temniţă?

Unirea Dalmaţiei cu Croaţia.

Programulŭ maiorităţii croate a dietei dalmatine, despre care amŭ vorbitŭ în ḑilele trecute şi care s'a publicatŭ în „Narodni Listy“, cuprinde următórele puncte:

1) Clubulŭ naţionalŭ croatŭ ţine neschimbatŭ, pe temeiulŭ dreptului de statŭ croatŭ, strînsŭ la integritatea Croaţiei. Elŭ nisuesce deci la unirea câtŭ mai curêndŭ a Dalmaţiei cu Croaţia şi Slavonia şi doresce sĕ i-se redé regatului Croaţiei tóte privilegiile sale cele vechĭ.

2) Sub scutulŭ dreptului de statŭ croatŭ sĕ bucură Croaţii şi Sêrbii de drepturĭ egale, precum şi forméză o singură naţiune, afară de care nu se recunósce nicĭ o altă naţionalitate în Dalmaţia.

3) Clubulŭ naţionalŭ croatŭ îşĭ ţine de o datorinţă a sa, ca în fie-care momentŭ potrivitŭ sĕ céră, ca regele nostru pré graţiosŭ sĕ unéscă Dalmaţia cu Croaţia şi Slavonia pe temeiulŭ drepturilorŭ naţionale şi istorice întărite cu cuvêntulŭ sĕu sfântŭ şi sĕ redé regatului Croaţiei tóte privilegiile sale. Până ce se va face acésta şi pentru ca naţiunea sĕ se pregătéscă mai bine pentru acestŭ evenimentŭ şi sĕ se obléscă calea pentru unire, clubulŭ naţionalŭ croatŭ va interveni cu tóte mijlócele permise de lege pentru aceea, ca sĕ întăréscă consciinţa croată, sĕ croatiseze tóte scólele şi oficiile în Dalmaţia, şi sĕ libereze ţéra de influinţa Italienilorŭ şi a Germanilorŭ.

4) Clubulŭ naţionalŭ croatŭ va căuta sĕ elupte liturgia în limba slavă vechiă pentru amêndouĕ bisericile (cea catolică şi greco-neunită) deasemenea ca unŭ câştigŭ naţionalŭ şi comunŭ culturalŭ şi sĕ o apere.

5) Clubulŭ naţionalŭ croatŭ va nisui, sĕ aducă la îndeplinire legătura porturilorŭ dalmatine prin construirea de căi ferate cu Bosnia, ca cu ţéra naturală la spatele Dalmaţiei.

Acestŭ programŭ, care din capulŭ locului proclamă intoleranţa faţă cu alte naţionalităţĭ — ceea ce numai spre onóre nu le servesce Croaţilorŭ — e subscrisŭ de 24 deputaţĭ din 43, câţĭ suntŭ în dieta dalmatină. Nu l'au subscrisŭ cei şése deputaţĭ italienĭ, cei şépte deputaţĭ sêrbĭ, deputaţii viriliştilorŭ, archiepiscopulŭ catolicŭ şi episcopulŭ greco-neunitŭ din Zara, precum nicĭ căpitanulŭ ţĕrii contele Vojnovics şi trei membri ai partidei croate din dietă.

Programulŭ, precum se pare, a impresionatŭ neplăcutŭ pe guvernulŭ din Viena. Pressa oficiósă numesce totŭ lucrulŭ o demonstraţiune şi ḑice, că cei din Austria nu vorŭ consimţĭ la o unire a Dalmaţiei cu Croaţia, precum nicĭ cei din Pesta nu suntŭ dispuşĭ a consimţĭ.

Oficerĭ austriacĭ în Bulgaria.

Unŭ ḑiarŭ din România publicase în ḑilele acestea scirea, că ar lucra oficerĭ austriacĭ la armarea fortăreţelor dunărene bulgare şi că pentru casulŭ unui rĕsboiu armata bulgară va fi comandată de oficerĭ austriacĭ. Fóia rusă „Moskovskija Vjedomosti“ s'a şi grăbitŭ a comunica cetitorilorŭ acéstă scire.

„Fremdenblatt“, organulŭ ministerului de esterne din Viena, declară acéstă scire de o născocire tendenţiósă, cu scopŭ de a aţiţa opiniunea publică din Serbia şi Bulgaria în contra Austriei.

SCIRILE ḐILEI.

Impĕratulŭ germanŭ în Bucuresci. „Mémorial diplomatique“ anunţă, că împĕratulŭ Vilhelm alŭ Germaniei va visita Bucurescii şi Constantinopolulŭ.

***

Ministerulŭ comunŭ de rĕsboiu a adresatŭ o nouă provocare cătră oficerii armatei comune pentru trecerea lorŭ la honvedḑĭ, concedêndu-le şi acelorŭ oficerĭ, carĭ încă nu şi-au împlinitŭ anulŭ alŭ ḑecelea de serviciu, aşa-déră carĭ încă nu se potŭ pune în categoria de serviciu la miliţii, sĕ pótă fi esceptionalŭ şi înainte de espirarea anului alŭ ḑecelea de serviciu trecuţĭ la honvedḑĭ.

***

Şcóla de rĕsboiu în Bucuresci. „Monitorulŭ Oficialŭ“ publică unŭ decretŭ regalŭ, amĕsuratŭ căruia se va înfiinţa în Bucuresci o şcólă superióră de rĕsboiu, care are scopulŭ de a forma oficerĭ de statŭ majorŭ generalŭ.

***

Asilŭ unguresců de copii în Bistriţa. La 4 Septemvre n. se deschide în Bistriţa, cu mare tâmbălău, unŭ asilŭ (grădină) unguresců de copii. Au sĕ ia parte

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(5)

Capitlulŭ alŭ XVII-lea

*şi celŭ de pe urmă din partea a VI-a a „Memoriului“ lui **Iosifŭ Sterca Şuluţiu**, care se va publica mai târḑiu.*

(Urmare din Nr. 186.)

Ḑilele câte am mai statŭ în Karlsbad, le-am petrecutŭ, nu după dorinţa mea, în aerŭ liberŭ, ci mai multŭ în cetate: în concerte, în teatru, în felŭ de felŭ de representaţiunĭ, din simpla causă, că s'au pornitŭ nisce ploi torenţiale, împreunate cu marĭ viscole, care au făcutŭ preste putinţă escursiunile.

Peste totŭ, relaţiunile climatice n'au fostŭ favoritóre. Dimineţa abia 8 grade Reaumur, ér peste ḑi 28 şi mai bine. Am întrebuinţatŭ timpulŭ cu cercetarea deosebitelorŭ temple şi totŭ ce am aflatŭ mai însemnatŭ.

Ceva mai simplu decâtŭ biserica anglicană nu'ţĭ poţĭ înfăţişa. Nicĭ altarŭ, nicĭ amvonŭ, nicĭ icóne. Nu scii, că aflite într'o şcólă, séu în biserică. De ambele lăturĭ băncĭ, pe care se aflau cărţĭ bĕtrâne de rugăciune în limba engleză. La intrare de-a stânga, lângă unŭ piano, cânta o tînĕră engleză o melodiă frumósă, ér unŭ domnŭ îi acompania.

De aci am mersŭ în templulŭ jidovescŭ. O zidire minunată. Când întri, îţĭ e, parcă întri într'unŭ teatru din vre-o capitală; ţi-se ia bastonulŭ, cortulŭ, pălăria; se 'nţelege, ai sĕ le rĕscumperĭ la eşire. Templulŭ era îndesatŭ de ascultătorĭ, cei mai mulţĭ creştinĭ, între carĭ mai mulţĭ archierei rom. cath. 'Mĭ pare rĕu că am sositŭ numai la finea predicei, pe care a rostit'o Ober-Rabinerulŭ din Praga, unŭ renumitŭ oratorŭ. Dér acele cuvinte câte le audii mi-au fostŭ de ajunsŭ, spre a mĕ uimi.

Elŭ provócă întrega jidovime, ca sĕ ţină cu tăriă la credinţă, la naţionalitate, la datine şi la totŭ ce e strămoşescŭ, „căcĭ nu mai póte fi departe timpulŭ, când lanţurile sclăviei au sĕ se sfărîme şi asupritorii sĕ se dea ruşinaţĭ în lăturĭ dinaintea spiritului timpului. Atuncĭ bucuria şi fericirea celorŭ, *„ce au ţinutŭ cu tăriă şi credinţă la némulŭ lorŭ*, va fi nemărginită.“

— Ce felŭ de libertate mai vrĕu óre aceştĭ ómenĭ? întrebă unŭ episcopŭ r. cath., care stetea înaintea mea, cu o voce destulŭ de tare.

— Bagŭ semă vrĕu, ca sĕ pótă lua 80% nepedepsiţĭ, rĕspunse unŭ altŭ domnŭ.

Décă în Ardélŭ, unŭ popă românescŭ ar cuteza sĕ vorbéscă astfelŭ, numai decâtŭ l'ar înfunda în temniţă, cugetai în mine şi apoi m'am depărtatŭ.

*

Nu'mĭ vĕḑusemŭ de multŭ sprintenile mele căprióre, doriam sĕ le vĕḑŭ; am pornitŭ într'o după amédḑĭ cu cugetŭ sĕ mergŭ la „Aberg“, de unde întorcêndu-mĕ spre înserate, o sĕ le pândescŭ. Ajunsŭ la „echo“ — cam jumĕtate calea — m'am pusŭ la odihnă.

Ce mai „echo“! Celŭ ce-a auḑitŭ rĕsunetulŭ buciumului, séu alŭ cornului de vênatŭ, în munţii Ardélului, la „Pétra grăitóre“, la „Detunata“, la „Negoiu“, la „Surulŭ“, la „Retezatŭ“, la „Buceci“, la „Vîrfulŭ lui Petru“, la „Şurianŭ“, la „Bulesa“, la „Zezerĭ“, la „Muma“, la „Prigóne“ etc., acela sigurŭ că nu va fi încântatŭ de rĕsunetulŭ ce'lŭ va primi în Karlsbad.

Intr'aceea trecĕu cete de cete pe dinaintea mea; care cum vedea tabla de pe bradŭ cu inscripţiunea „echo“, se opria şi striga ceva, apoi pleca înainte. Deodată se apropiă de mine doi domnĭ, unŭ Germânŭ şi unŭ Polonŭ, cu carĭ cinamŭ împreună. Mĕ salută şi se punŭ lângă mine.

— Aci nu te vei fi uritŭ, toţĭ se îmbulzescŭ spre acestŭ locŭ şi strigă, apoi făcêndŭ o observare plécă.

— Nu sunt de multŭ aicĭ şi tocmai vrĕu sĕ plecŭ. Eu iesŭ la pădure, ca sĕ scapŭ de învălmăşală, sĕ dau cursŭ liberu cugetărilorŭ mele. Ce va sĕ ḑică uritulŭ, nu sciu; eu în tótă viéţa mea nicĭodată nu m'am uritŭ. Petrecŭ bucurosŭ în societate; dér când mĕ aflu singurŭ, atuncĭ îmĭ revocŭ în memoriă totŭ ce am cetitŭ în tinereţe, comparŭ trecutulŭ cu presentulŭ şi-mĭ facŭ conclusiunile pentru viitorŭ. Săracŭ omŭ de spiritŭ e acela, pe care numai alţii-lŭ potŭ desfăta!

— Aveţĭ tótă dreptatea, d-nulŭ meu, ḑise Germanulŭ, dér se vedeţĭ, ca sĕ te oprescĭ bucurosŭ la amintirile tinereţelorŭ trebue, sĕ fi fostŭ fericitŭ în tinereţe. E adevĕratŭ, că omulŭ instruitŭ va afla întotdéuna materială bogatŭ pentru a se distrage; dér sufletulŭ trebue sĕ fiă liniştitŭ, altcum numai aruncându-te în sgomotulŭ lumei, séu în

la tămbălău şi Banffy-paşa şi secretarulŭ principalŭ alŭ Kulturegyletului.

Sĕ-şĭ ferĕscă Românii copii lorŭ de acelŭ cuibŭ de maghiarisare ca de focŭ şi de potopŭ.

* *
*

Vasele de sticlă, în care se transpórtă spirtŭ rafinatŭ, trebue sĕ pórte la gâtŭ marca oficiului de mĕsurare, arătându-se cuprinsulŭ în decilitri. Mărimea vaselorŭ nu e restrînsă. Taxele pentru marcare şi timbrare suntŭ: 5 cr. de bucată până la cuprinsulŭ de 5 litri, 15 cr. până la 25 litri, 30 cr. până la 60 litri, 0.5 cr. peste 60 litri fiă vasulŭ plinŭ orĭ golŭ. Repeţindu-se mĕsurarea, se plătesce fără timbru 2 cr. de bucată până la 5 litri, 8 cr. până la 25 litri, 15 cr. până la 60 litri, 0.5 cr. peste 60 litri plinĭ orĭ deşerţĭ. Ordinaţiunea ministerială în astă privinţă s'a şi pusŭ în aplicare.

* *
*

Condamnaţĭ. La 15 Februarie a. tr. fŭ jefuită poşta din Paraidŭ de suma de 2840 fl., cu care ocasiune fŭ omorîtŭ gendarmulŭ Emericŭ Butyka. Jefuitorii fură judecaţĭ în ḑilele acestea şi anume: Martin Emerich, principalulŭ vinovatŭ, fŭ condamnatŭ pentru jafŭ şi omorŭ la mórte prin spênḑurare, Dumitru Puiu şi Iohann Maurer pentru participare la jafŭ şi omorŭ au fostŭ condamnaţĭ la închisóre pe viĕţă, la restituirea sumei furate şi la plata cheltuelilorŭ de judecată. Condamnaţii şi procurorulŭ au apelatŭ contra sentinţei.

* *
*

Trei jucătorĭ de cărţĭ înşelătorĭ s'au fostŭ ivitŭ în Braşovŭ în ḑilele acestea, venindŭ din Pesta à la tarifulŭ pe zone. Poliţia din locŭ a aflatŭ repede şi, punêndu-se în înţelegere cu poliţia din Pesta, i-a trimisŭ de unde au venitŭ, totŭ după tarifulŭ pe zone, atragêndu-le însĕ atenţiunea, că a doua óră vorŭ fi trimişĭ după altŭ tarifŭ.

* *
*

Liberatŭ din închisóre. Din Lembergŭ se vestesce, că studentulŭ academicŭ Thaddäus Dwernicki, care deunăḑile a fostŭ arestatŭ în Polonia de poliţia ruséscă, sub bănuiala că e socialistŭ orĭ nihilistŭ, şi despre a căruia arestare s'a vorbitŭ în delegaţiunĭ în Viena, a fostŭ liberatŭ din închisóre.

* *
*

Pungăşiă. Ni-se spune, căPăr. Archimandrit Veniamin Popescu macedonénul i-s'a furatŭ din buzunarŭ, dela Predélŭ până la Braşovŭ, portofoliulŭ cu 25 napoleonĭ în aurŭ, 5 napoleonĭ jumĕtăţĭ şi 1 leu. La Predélŭ, după ce a plătitŭ biletulŭ, şĭ-a pusŭ portofoliulŭ în buzunarulŭ reverendei pe faţă, ér la Braşovŭ, când sĕ plătéscă hamalului, n'a mai găsitŭ portofoliulŭ. E probabilŭ că i-s'a furatŭ la Predélŭ, unde era mare îmbulzélă. Portofoliulŭ e de pele négră şi are pe elŭ numele părintelui archimandritŭ.

Dela adunarea Associaţiunei.

Făgăraşŭ, 31 Aug. n.

Aatăḑĭ sunt în posiţiune de a vĕ comunica pe largŭ discursulŭ, ce l'a ţinutŭ în şedinţa a doua d-lŭ **Dr. Maiorŭ** şi care e următorulŭ:

D-le Preşedinte, D-lorŭ membri!

Onorabilulŭ antevorbitorŭ D-lŭ Dr. Mureşianu a propusŭ, ca Associaţiunea sĕ tipăréscă şi sĕ rĕspandéscă cărţĭ şi broşurĭ poporale şi sĕ lucreze astfelŭ directŭ pentru poporŭ. La acéstă propunere eu aderezŭ fără restricţiune. Vĕ este bine cunoscutŭ, că scopulŭ Associaţiunei nóstre este tocmai literatura română şi cultura poporului românŭ. Dér óre literatura şi cultura se póte propaga numai prin câteva romane, novele, tratate filosofice, séu istorice? Ba nu, Domnii mei. Modulŭ d'a propaga cultura şi literatura este fóre diferitŭ şi variatŭ, pe câtŭ este de diferită şi variată viéţa şi activitatea omenéscă însăşĭ. Ea se póte promova prin scrierĭ didactice şi beletristice, totŭ aşa de bine ca şi prin tratate orĭ manuale speciale.

Însĕ eu îmĭ voiu permite a atrage atenţiunea D-vóstrĕ a tuturorŭ asupra unei împrejurărĭ, care până acum a fost cu totulŭ perdută din vedere. In adevĕrŭ poporulŭ nostru este aprópe esclusivŭ agricolŭ, peste 80% din elŭ se ocupă cu agricultura, şi cu tóte aceste noi n'am făcutŭ aprópe nimicŭ pentru a'lŭ ajuta în gréua luptă pentru esistenţa lui. Lupta literară începută de pionii culturei din secolulŭ trecutŭ şi condusă de bărbaţii ilustri cu multă energiă şi asiduitate a datŭ în adevĕrŭ frumóse resultate, dér poporulŭ a profitatŭ fórte puţinŭ. Graţiă acelorŭ stăruinţe, amŭ ajunsŭ sĕ avemŭ mulţime de şcóle şi prin sate destulă inteliginţă cu carte, cum mai multă cu dreptŭ cuvêntŭ vĕ mărturisescŭ că în ţĕrile civilisate: în Boemia, Prusia, Sacsonia etc. n'am găsitŭ. Numai câtŭ ce folosŭ, căcĭ inteliginţa nóstră dela sate din tóte cunoscinţele ei dobândite în timpŭ de 16 anĭ din lipsa de mijlóce nu póte întrebuinţa mai nimicŭ, ér ce ar puté întrebuinţa aceea n'a învĕţatŭ de locŭ. Numai din acestŭ ţinutŭ sĕracŭ avemŭ în România vr'o 12 ingineri mecanicĭ, de podurĭ şi şosele, de mine etc., pe când în întréga Transilvaniă avemŭ numai unŭ singurŭ inginerŭ arpentorŭ, Culturtechniker (Tilea).

Noi cunóscemŭ în tóte fasele ei viéţa vechilorŭ Romanĭ, Grecĭ, Egipteni, Sirienĭ etc., scimŭ cum se îmbrăcau, se încălţau, cum se nutriau, dér nu scimŭ şi nu cunóscemŭ nicĭ eu şi nicĭ D-vóstre cum vieţuesce şi cu ce sĕ nutresce adḑĭ poporulŭ românŭ. Noi cu toţii trăim încă în vederile şi raporturile anticităţii clasice. Insĕ, Domnii mei, anticitatea clasică n'a cunoscutŭ nicĭ forţa aburului, nicĭ lombardarea şi societăţile pe acţii, ei nicĭ n'a avutŭ sĕ lupte cu concurenţa Americei, ale cărei efecte şi urme se resêmtŭ până în celŭ din urmă cătunŭ şi obêrşiă din Carpaţĭ şi Balcanĭ, şi a cărei schimbare repede nu o póte fixa şi preḑice nimenĭ de mai nainte.

Ca esemplu Vĕ potŭ cita lupta vamală între noi şi vecina România, care a fostŭ provocată, pentru-ca vitele României sĕ nu ne facă concurenţă. Şi cu tóte acestea nicĭ-odată vitele nóstre nu s'au vêndutŭ pe preţurĭ mai de nimicŭ ca tocmai dela închiderea graniţelorŭ române încóce. Care sĕ fiă causa?

Noi până acum n'avemŭ manuale şi tratate fiă poporale, fiă scienţifice, nicĭ de agricultură; şi nicĭ de zootechniă séu de industriă de casă. Englezulŭ de adḑĭ însĕ ḑice: dămŭ orĭce formă de vită, ca în timpŭ de 6—8 anĭ de ḑile sĕ ţĭ-o schimbŭ cu totulŭ: din uriaşă sĕ facŭ pitică, din grasă slabă, din ciută cu córne din cornută ciută etc.

Şi cu tóte aceste câtŭ este de interesantŭ şi instructivŭ a studia de aprópe ocupaţiunile poporului nostru. Neîntrecutele irrigaţiunĭ ale Lombardiei le găsescĭ tocmai aci la noi la comuna Receaşi alte câteva în tótă splendórea şi regularitatea lorŭ. Ce n'ai puté face din acestŭ ţinutŭ, décă tóte apele ce scoborŭ din munţĭ şi traverséză şesulŭ le-ai întrebuinţa ca irrigaţiune la udarea livedilorŭ în tocmai ca la Recea? Celŭ puţinŭ 5—6 milióne florinĭ ai puté scóte mai multŭ pe fiă-care anŭ din pămêntŭ.

Avemŭ mocanii, carĭ în oviicultura Europei ocupau un locŭ însemnat. Obiceiulŭ lorŭ de a peregrina primăvéra dela baltă la câmpŭ şi d'aci la munte, ca apoi după S-ta Măriă sĕ se scobóre cu turmele lorŭ érăşĭ la câmpŭ în mieriştĭ şi apoi sĕ se ducă la iernaticŭ în ostrové şi baltă, acestŭ obiceiu ilŭ găsimŭ în tocmai şi la Spaniolĭ — la cultivatorii renumitelorŭ oi merinóse, împărţite în Estantes şi Transhumantes — carĭ încă peregrinéză din provinciă în provinciă şi în evulŭ mediu avéu privilegiulŭ de a li-se da pe totŭ loculŭ unŭ drumŭ de 8 stênjinĭ pentru ca sĕ pótă pasce turmele lorŭ în mersŭ.

De asemenea şi în Lombardia cu rassa de oi numită Bergamască. Décă noi numai ceva amŭ fi făcutŭ pentru aceştĭ mocanĭ totŭ proprietarĭ de turme de mii de oĭ, puteamŭ avea adḑĭ totŭ atâţĭ marĭ proprietarĭ de moşii şi latifundii şi ómenĭ cu stare, dér noi îndreptându-ne privirile în alte părţĭ, ér ei căutândŭ a continua regimulŭ lorŭ au decăḑutŭ cu totulŭ, Dobrogea i-a rĕpusŭ mai pe toţĭ, şi sute din ei din proprietarĭ de mii de capete de oi s'au întorsŭ cu bêtele acasă, ér în fabricele de postavŭ din Braşovŭ şi Sibiu adḑĭ se lucréză lâna colonială din Laplata şi din Australia.

Cu privire la industria de casă avemŭ în vĕpselile şi ţĕsĕturile ţĕrancelorŭ nóstre române nisce producte cu carĭ nu pot rivalisa nicĭ în durată şi trăinicie, şi nicĭ în eleganţă şi frumseţe productele industriei străine marĭ orĭ micĭ. S'a făcutŭ ceva pentru rĕspândirea şi încuragiarea ei, şi pentru a'i căuta şi asigura unŭ debuşeu? Nu d-lorŭ! Décă băncile agricole şi societăţile de împrumutŭ care ca ciupercile au rĕsăritŭ din pămêntŭ de câţiva anĭ încóce, décă acelea s'ar fi înfiinţatŭ pe la anii 1850—60 de sigurŭ că amŭ fi ajunsŭ mai departe, decâtŭ suntemŭ adḑĭ. Cu tóte acestea ródele lorŭ binefăcĕtóre se pótŭ constata la fiă-care pasŭ, deşi ele s'au pusŭ pe unŭ terenŭ greşitŭ. Ele au adecă destinaţia a veni în ajutorŭ populaţiunei agricole şi a-i oferi capitale ieftine. Dér în locŭ de a desvolta creditulŭ realŭ de lungă durată şi nedenunţabilŭ, unde debitorulŭ orĭ şi când sĕ se pótă achita de datoria sa, ér creditorulŭ, décă elŭ, datorniculŭ, îşĭ plătesce regulatŭ dobênda şi amortisaţia capitalului împrumutatŭ, sĕ nu 'lŭ pótă strînge nicĭodată de gâtŭ, institutele nóstre de creditŭ, afară de unulŭ, din contră tóte s'au aruncatŭ pe desvoltarea creditului personalŭ şi de scurtă durată de câte 3—6 lunĭ, unŭ anŭ, şi iau în genere dobândă prea mare şi facŭ spese enorme poporului agricultorŭ.

Ne ḑicŭ străinii că ei ne-au civilisatŭ, că plugăria şi cultura amŭ luat'o dela Saşĭ, anume că în limba nóstră n'avem cuvêntulŭ de *plugŭ*. Dér, d-lorŭ, ferulŭ latŭ, pe care l'a întrebuinţatŭ tatălŭ meu până acum 3—4 anĭ la plugŭ era nu analogŭ, ci aş puté ḑice congruentŭ cu ferulŭ lat de plugŭ ce a fostŭ găsitŭ într'o grópă romană din Austria de josŭ. Că locuinţele stabile le-amŭ fi împrumutatŭ dela Saşĭ séu dela Slavĭ este érăşĭ o altă neesactitate. Despre acésta ca sĕ vĕ puteţĭ convinge vĕ rogŭ sĕ studiaţĭ situaţiunea şi forma satelorŭ şi a caselorŭ la Românĭ şi la Saşĭ — carĭ tocmai aci le aveţĭ în aprópiere, şi veţĭ vedé diferinţa enormă între ele până în ḑiua de adḑĭ, deşi adesea suntŭ în aceeaşĭ comună. La Românĭ satele împrăştiate, cu multe strade scurte şi neregulate — multe înfundate, casa cu prispă apoi cu cămară — dér fără pivniţă, apoi tindă şi grajdulŭ cu şura care are afară de ariă o singură ferdelă; tóte clădirile economice suntŭ situate

---

ocupaţiune continuă, poţĭ scăpa de tortură.

Ḑicêndŭ acestea, a suspinatŭ odată adêncŭ apoi a tăcutŭ. Mare adevĕrŭ grăi omulŭ acesta, cugetaiu în mine, şi 'mĭ adusei aminte de tóte momentele nefericite, care le avuiu în viaţa mea.

— Ce aveţĭ de cugetŭ a întreprinde adḑĭ? mĕ întrebă elŭ, vĕḑêndŭ că mĕ pregătescŭ de ducă.

— Singurŭ nu sciu, voisem a merge la „Aberg", dóră a patra óră în sĕptĕmâna acésta, dér ploile m'au împedecatŭ; mĕ temŭ că éră vine unŭ viforŭ, tóte semnele aşa arată.

— Décă ne primescĭ ca tovarăşĭ, te însoţimŭ.

— Sĕ mergemŭ.

Pe drumŭ mi-a istorisitŭ, cum elŭ a mersŭ în tinereţele sale din Germania în America, unde şi-a făcutŭ o frumósă stare; s'a întorsŭ apoi pentru a se căsĕtori, ducêndu-şĭ nevĕsta, pe care în scurtŭ timpŭ o perdŭ; cum, într'o întreprindere nefericită îşĭ perdŭ averea; cum în urmă, prin energiă şi lucru a ajunsŭ éră la stare, apoi s'a întorsŭ în Germania. Când mi-a istorisitŭ luptele sclavilorŭ pentru libertate, la care a luatŭ şi elŭ parte activă, primindŭ mai multe rane, ochii-i scânteiau, şi mi-se părea, că nu unŭ bĕtrânŭ, ci unŭ omŭ tînĕrŭ păşesce d'alăturĭ cu mine.

— Sĕ ne grăbimŭ, ca sĕ ajungemŭ înainte d'a se descărca norii aceştia grei, de unde ne ameninţă o furtună; amŭ nemerit'o rĕu şi adḑĭ.

— Mergemŭ, ḑise elŭ, apoi îşĭ întrerupse istorisirea, căcĭ plóia începŭ a cădé în marĭ picăturĭ, tuna şi fulgera neîntreruptŭ.

Am ajunsŭ la „Aberg" tocmai la timpŭ. Acesta e celŭ mai înaltŭ punctŭ în acea regiune; dér apoi se şi audia trăsnetulŭ, de ḑeu! mai că sĕmĕna cu celŭ din Carpaţĭ. Ne-amŭ pusŭ la o masă şi ne-am urmatŭ vorbirea întreruptă. Eu le puneamŭ întrebărĭ, ér ei se mirau de unde le sciu eu acele scene. Cu deosebire Germanulŭ îmĭ ḑise:

— D-ta trebue, că ai umblatŭ în America, de le scii aşa bine?

— Nu! nĕmŭ de nĕmulŭ meu n'a umblatŭ p'acolo, dér am cetitŭ multe cărţĭ şi cu mare interesŭ despre luptele poporelorŭ subjugate; cu deosebire broşura „Onkel Toms Hütte", care a premersŭ rĕscóleĭ de emancipare, m'a emoţionatŭ forte.

— Emanciparea a costatŭ — luă cuvêntulŭ Polonulŭ — şi va mai costa pretutindenea multe jertfe, pentru că, sĕ vedḑĭ d-ta, rĕulŭ celŭ mai mare nu zace în puterea asupritorului, ci în mişelia celor asupriţĭ. Omulŭ născutŭ din nĕm de ómenĭ fără tradiţiunĭ familiare, în sĕrăciă şi suponere, ajunsŭ la „domniă" are şi marĭ scăderĭ, e de regulă invidiosŭ, servilŭ, linguşitorŭ, făţarnicŭ, fórte lacomŭ şi doritorŭ de lucrurĭ, ce mai nainte nu le putea avea: banĭ, titlurĭ, decoraţiunĭ, ş. a. Au sĕ tréce vr'o câte-va generaţiunĭ, până ce caracterulŭ şi moralitatea publică se vorŭ cristalisa şi consolida. Dér nu e de desperatŭ, pentru-că lumea s'a cuminţitŭ, urgia generală se îndréptă înainte de tóte asupra acestei lepre. Marea nefericire, în cele mai multe casurĭ, e sĕrăcia ómenilorŭ. Vedemŭ bărbaţĭ îmbătrâniţĭ în onestitate şi ostenélă pentru poporulŭ din care facŭ parte; bărbaţĭ dela carĭ, după starea lorŭ socială, numai la servilismŭ nu te-ai aşteptat, pentru-că dênşii n'aternă dela „superiorĭ". Bărbaţĭ carĭ după mórte ar putea deveni celebri, décă sĕrăcia n'ar fi mai puternică, decâtŭ puterea lorŭ morală*) Vedemŭ cum aceştĭ bărbaţĭ, probabilŭ ca sĕ ajute ceva familiei lorŭ scăpĕtate, înăbuşescŭ sêmţĕmintele mai nobile şi sĕvêrşescŭ fapte, carĭ stau în compromiţĕtórĭ contrastŭ cu trecutulŭ lorŭ. *Celŭ mai scârbosŭ şi infamŭ servilismŭ e, când cineva acopere cu numele, cu autoritatea, cu condeiulŭ sĕu mişelia altora.* Décă cineva îşĭ dă numele şi condeiulŭ pentru d'a acoperi, séu măcar numai d'a îmblânḑi judecata posterităţii asupra trădătorilorŭ, apoi acela e celŭ mai imoralŭ şi imfamŭ trădătorŭ, pentru-că dênsulŭ devine complice şi contribue la falsificarea adevĕrului istoricŭ, singura mângâiere, ce le-a mai rĕmasŭ celorŭ ce şĭ-au jertfitŭ întregŭ viitorulŭ pentru o credinţă, pentru unŭ idealŭ. Rĕulŭ ce'lŭ face cineva nĕmului sĕu trebue fără milă şi cu mult mai aspru pedepsitŭ, decâtŭ injuria ce ţi-o face streinulŭ; altcum moralitatea publică e sacrificată.

La auḑulŭ acestorŭ cuvinte am încremenitŭ, mĭ-am adusŭ aminte de tóte

*) Vorba Maghiarului:
„Koldus a lelke".
Nota aut.

într'o singură linia. — La Saşi din contră satulŭ compusŭ dintr'unŭ numĕrŭ restrînsŭ de strade lungĭ şi drepte — casa e fără prispă şi cămară dér cu pivniţă — grajdurile suntŭ lipite de casă — ér şura stă totdéuna separată de ele şi pusă în curmeḑişulŭ lorŭ. Şura are la mijlocŭ aria şi pe marginĭ 2 ferdele pentru conservatulŭ nutreţului şi alŭ bucatelorŭ.

Totŭ aşa este diferită forma satelorŭ şi la Slavĭ — de ale Românilorŭ. Ea e pusă de ordinarŭ în cercŭ — deórece loculŭ golŭ dela mijlocŭ servea de bătătură pentru vite.

Domnilorŭ! Pentru a pune capĕtŭ scăderei sĕrăcirei şi emigrărei în massă a poporului românŭ décă este sĕ se facă ceva pentru elŭ. Vĕ rogŭ ca în prima linie sĕ aveţĭ în vedere necesităţile lui ḑilnice şi locale — sĕ publicaţĭ concursurĭ şi premii pentru cele mai bune manuale de agricultură, de zootochniă, lânăriă, de industria de casă, pe care apoi tipărindu-le în ḑecĭ de mii de esemplare pe unŭ preţŭ micŭ sĕ le rĕspândiţĭ printre poporŭ, ér la întrunirile despărţĕmintelorŭ sĕ se ţină regulatŭ şi conferinţe şi disertaţii despre raporturile şi necesităţile locale.

„Corespondenţa Gaz. Trans“.

Din Câmpiă, 29 Augustŭ 1889.

Petrecerea din Tirimia-mare şi situaţiunea şcólei române de acolo. Petrecerea ce s'a datŭ la 11 Augustŭ n. c. în Tirimia mare n'a rĕmasŭ fără efectulŭ doritŭ, căcĭ deşi, în urma prevenirei altorŭ petrecerĭ din apropiere, publiculŭ a fostŭ cam micŭ, resultatulŭ însĕ atâtŭ în partea sa morală, câtŭ şi materială l'am pute numi în împrejurările de faţă pe deplinŭ mulţămitorŭ.

Cu deosebire ne-a satisfăcutŭ caracterulŭ curatŭ naţionalŭ alŭ acestei micĭ, dér vesele petrecerĭ, care nu mĕ îndoiescŭ, că a lăsatŭ o plăcută amintire în inimile înfocatei tinerimĭ, ér asupra poporului românŭ, care cuprinsŭ de o admiraţiune însufleţitóre luă parte ca privitorŭ de séra până diminéţa, de sigurŭ petrecerea din vorbă a produsŭ o impresiă de totŭ folositóre şi chiarŭ necesară pentru vremile de aḑĭ.

Mai bine veţĭ înţelege acésta, décă voiu aminti, că Tirimia-mare e situată tocmai în graniţele Săcuimei, ba încă în parte este locuită de Săcui, ér petrecerea dată în acéstă comună, după cum mi-s'a spusŭ din partea poporului de acolo, fù cea dintâiu petrecere românéscă în acelŭ ţinutŭ. Programa jocurilorŭ a fostŭ bine compusă, s'au jucatŭ între altele: „Ardeléna“, „Romana“, „Haţegana“ şi altele, ba s'a jucatŭ şi „Brîulŭ“, care înainte de asta numai cu câţĭva anĭ nu era cunoscutŭ prin părţile acestea. La meḑulŭ nopţii s'au jucatŭ cu bunŭ succesŭ „Căluşarulŭ“ şi „Bătuta“ din partea câtorva tinerĭ îmbrăcaţĭ în costumŭ naţionalŭ.

Costumulŭ naţionalŭ, femeescŭ fù representatŭ prin dómnele: Susana Maiorŭ n. Mircea din Tirimia-mare, Elena Vlaşa n. Rusu din Băla, d-şórele: Luisa Viciu din Niraşteu, Maria Voda din Ormenişŭ şi alte două domnişóre, ale cărorŭ nume regretŭ fórte multŭ că nu le sciu. Musica a fostŭ din Blaşiu şi a cântatŭ fórte bine.

In ceea ce privesce arangiarea petrecerei, amintescŭ cu satisfacţiune, că s'a observatŭ cea mai strictă cruţare. Venitulŭ curatŭ alŭ petrecerei, după cum am înţelesŭ, se evaluéză la vre-o 30 fl. v. a., o sumă de totŭ frumósă faţă cu venitulŭ brutŭ, ce abia décă o fi trecutŭ peste 50—55 fl. Şi mai frumósă este însĕ acéstă sumă faţă cu lipsele de totŭ marĭ ale şcólei române din Tirimia-mare, pentru care s'au destinatŭ banii incurşĭ, căcĭ, după cum se scie, în Tirimia-mare se află şi o şcólă unguréscă de statŭ, la a căreia susţinere deja de câţĭva anĭ contribue poporulŭ românŭ din acea comună prin repartiţiune de 5 cr. după florenulŭ de dare. In decursulŭ acestui anŭ însĕ senatulŭ şcolarŭ român a petiţionatŭ la organele competente, ca sĕ se ridice acéstă repartiţiune de pe spinarea poporului românŭ, aducêndŭ ca motiv împrejurarea, că Românii îşĭ au şcóla lorŭ întru tóte corĕspundĕtóre recerinţelorŭ legei. S'a dispusŭ cercetare prin inspectoratulŭ unguréscŭ de şcóle şi s'a constatatŭ oficialŭ, că în adevĕrŭ Românii din Tirimia-more şĭ-au adjustatŭ şcóla lorŭ amĕsuratŭ recerinţelorŭ legei. Aşa-dérâ Românii suntŭ îndreptăţiţĭ a spera, că vorŭ fi câtŭ mai curêndŭ scutiţĭ de repartiţiunea pentru şcóla unguréscă, dér numai aşa, décă şi în viitorŭ şcóla românéscă va corĕspunde întru tóte recerinţelorŭ legale. Spre acéstŭ scopŭ ea are urgentă necesitate de ajutorulŭ altora, căcĭ poporulŭ de rêndulŭ acesta, cu deosebire din causa recoltei slabe, nu mai e în stare a presta pe lângă repartiţiile impuse pentru şcóla unguréscă şi repartiţi pentru şcóla română.

Astfelŭ esistenţa şcólei românescĭ e condiţionată dela urgentele oferte ale bărbaţilorŭ marinimoşĭ. O mică sumă este de ajunsŭ pentru a asigura nu numai actuala esistenţă a şcólei românescĭ, ci şi viitorulŭ ei, căcĭ décă prin deplina adjustare a şcólei românescĭ va succede a elibera poporulŭ de cele 5% pentru şcóla unguréscă, aceştĭ banĭ se vorŭ destina pentru şcóla română şi prin acésta viitorulŭ ei va fi asiguratŭ. Rogŭ a se da atenţiune acestei împrejurărĭ. Pentru ca ofertele sĕ se pótă achita pe calea publică de-odată cu darea de sémă despre petrecerea susŭ memorată, ar fi bine sĕ se trimită câtŭ mai iute la adresa D-lui preotŭ şi Directorŭ şcolarŭ Alesandru Maiorŭ (în N-Tereme, u. p. Nyáradtŏ). — *,*

„ALBINA“ institutŭ de creditŭ şi de economii.

Filiala Braşovŭ.

Conspectulŭ operaţiunilorŭ de cassă în luna Augustŭ 1889.

Intrate:

Numerarŭ cu 31 Iuliu 1889 fl.	5,174.09
Depunerĭ spre fructificare .	166,719.24
Cambii rĕscumpĕrate. . .	119,853.43
Conturĭ curente	201,054.26
Imprumuturĭ pe producte .	5,003.35
Imprumuturĭ pe efecte şi alte împrumuturĭ	4,427.—
Monetă	12,950.32
Interese şi provisiunĭ . .	5,174 28
Comisiunĭ.	728.53
Diverse	2,046.54
	fl. 523,131.04

Eşite:

Depunerĭ spre fructificare fl.	136,698.56
Cambii escomptate . . .	127,298.10
Conturĭ curente.	209,041.83
Imprumuturĭ pe producte .	5,920.61
Imprumuturĭ pe efecte şi alte împrumuturĭ	5,939.27
Monetă	20,306.51
Interese şi provisiunĭ . .	1,234.12
Comisiunĭ.	1,567.75
Diverse	9,428.35
Spese şi salare.	890.93
Numerarŭ cu 31 Augustŭ 1889	4805.01
	fl. 523,131.04

V. Bologa, m. p. dirigentŭ. **N. P. Petrescu** m. p. adjunctŭ.

V. Gămulea, m. p. comptabilŭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Cluşiu, 2 Septemvre. Ministrulŭ Szapary declară, că guvernulŭ cunósce importanţa Ardélului şi voiesce sĕ uşureze pe câtŭ se póte calamităţile economice.

Gmunden, 2 Septemvre. Feldzeugmeister-ulŭ Huyn a muritŭ.

Sofia, 2 Septemvre. Gerantulŭ agenţiei sêrbescĭ, la însărcinarea guvernului sĕu, a datŭ asigurarea, că Serbia are intenţiunĭ pacînice. —„Svoboda“ vorbesce despre decorarea fostului maiorŭ Grueff (unul dintre detronatorii principelui Alexandru) cu unŭ ordinŭ (decoraţiă) rusescŭ de către Ţarulŭ şi ḑice că, décă împĕratulŭ Rusiei a decoratŭ în adevĕrŭ pe Grueff, atuncĭ autorităţile bulgare arŭ trebui sĕ interḑică cetăţenilorŭ bulgarĭ a purta ordine rusescĭ, pe care le póртă acum trădătorii Bulgariei.

Sofia, 2 Septemvre. Pórta a telegrafiatŭ, că Bulgaria fiindŭ o parte întregitóre a Turciei, orĭ-ce atacŭ asupra Bulgariei e şi unŭ atacŭ asupra Turciei. De aceea Bulgaria n'are sĕ se témă de nimicŭ, deórece Serbia afară de acésta e pré slabă.

Cununiă. D-lŭ *Simeonŭ Meciu* şi *Emilia Sabo* îşĭ vorŭ serba cununia la 5 Septemvre n. 1889 în biserica gr. cat. din Arghihalŭ în Silvania. — *D-lŭ Dumitru Stănescu* şi D-şóra *Lucreţia Cordescu* şĭ-au serbatŭ cununia în 20 Augustŭ în biserica Sf. Ilie din calea Rahovei în Bucurescĭ.

Felicitările nóstre ambelorŭ părechĭ!

DIVERSE.

Germanii în Rusia. Se scrie în „Novoje Wremja:“ Avemŭ obiceiu de unŭ timpŭ încóce sĕ ne totŭ plângemŭ de Germanĭ şi de Germania. N'ar strica însĕ, ca în locŭ de a ne certa cu cei de dincolo de Niemen, sĕ aruncămŭ o privire în jurulŭ nostru. La noi totulŭ e împĕnatŭ cu Germanĭ, tóte posturile înalte de statŭ suntŭ ocupate de Germanĭ, din cei 570 de generalĭ ai noştri, *398 suntŭ Germanĭ.* Ca pildă sĕ luămŭ consiliulŭ medicalŭ superiorŭ, din cine se compune elŭ din vêrfulŭ piramidei sale ierarchice? Directorŭ generalŭ e *Beimer; inspectorŭ-generalŭ Enkhof;* ajutorulŭ sĕu *von Schenk*; secretarŭ-generalŭ *Hildebrandt*; alŭ doilea secretarŭ *Rozenbach.* In consiliulŭ medicalŭ-militarŭ este directorŭ-generalŭ *Fovelin;* inspectorŭ *Royer*; ajutórele lorŭ suntŭ *Bone, Ritter* şi *Florio.* Aşa stândŭ lucrurile, ḑice diarulŭ rusŭ, sĕ nu ne certămŭ cu Germanii.

ULTIME SCIRĬ.

Aḑĭ în tótă Francia se vorbesce numai de *manifestulŭ contelui de Parisŭ.* Acestŭ pretendentŭ orleanistŭ tace unŭ apelŭ la tóte partidele conservative, ca sĕ rĕmână unite spre a rĕsturna republica actuală. Elŭ atinge cestiunea revisiunei şi la imperialiştĭ, în fine la toţĭ, carĭ suntŭ de bună credinţă, ca sĕ străruiéscă a înfiinţa republica conservativă. Alegerile viitóre sĕ-i unéscă pe toţĭ ca sĕ redice Francia întru în afară.

Tóte foile monarchice aprobă manifestulŭ contelui de Parisŭ, ér foile republicane îlŭ combatŭ arătândŭ, că dintrênsulŭ resultă, că monarchiştii voiescŭ sĕ mérgă la alegerĭ mână în mână cu Boulangismulŭ.

Necrologŭ. Subsemnaţii, pĕtrunşĭ de adâncă durere, anunţă tuturorŭ rudeniilorŭ, amicilorŭ şi cunoscuţilorŭ, că **George Etveşiu** fostŭ pretore notarŭ la seria orfanală după grele şi lungĭ suferinţe, împărtăşitŭ cu sfintele taine, a încetatŭ din viéţă la órele 4 diminéţa în alŭ 38-lea anŭ alŭ vieţii. Rĕmăşiţele pământene ale multŭ regretatului defunctŭ se vorŭ transporta în strada timarilorŭ Nr. 384 şi se vorŭ aşeḑa spre odihnă vecînică în cimiterulŭ românŭ din Făgăraşŭ, Vinerĭ în 30 Augustŭ st. n. la órele 4 după amiaḑĭ. — Făgăraşŭ, în 29 Augustŭ 1889. *George Etveşiu* ca fiu Nicolae *Etveşiu* Ana *Ciora* n. *Etveşiu* ca fraţĭ Ionŭ *Ciora* Maria *Etveşiu* n. *Balaşŭ* ca cumnaţĭ.

Fiă-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 2 Septrmvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.42	Vênd.	9.44
Argintŭ românescŭ -	„	9.38	„	9.42
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.43	„	9.46
Lire turcescĭ - - -	„	10.70	„	10.75
Imperialĭ - - - -	„	9.70	„	9.75
Galbinĭ .	„	5.58	„	5.62
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	122.50	„	123.50
Mărcĭ germane - -	„	58.—	„	58.25

Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Septemvre st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	99.55
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	94.45
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	99.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căilorŭ terate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.70
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.70
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.70
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.70
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguréscŭ - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguréscŭ	137.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	119.70
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.50
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.35
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.90
Losurĭ din 1860 - - - - - - -	138.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	316.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	303.75
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - -	5.63
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - -	9.46
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.20
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	119.30

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

„*miseriile*“, care suntŭ causa nefericirei némului românescŭ şi m'a cuprinsŭ o nespusă jale. Fără voiă mĭ-am ţintitŭ ochii şi capulŭ în pămêntŭ, mi-se părea, ca şi când dênsulŭ ar ceti durerile ascunse în fundulŭ sufletului meu. Am suspinatŭ odată adêncŭ, apoi am tăcutŭ.

— D-ta ne-ai istorisitŭ — continuă elŭ — că némulŭ românescŭ s'a luptatŭ 400 de anĭ, până ce a ajuns érăşĭ a fi naţiă regnicolară; dér că peste doi anĭ a decăḑutŭ éră, acolo unde a fostŭ. Nu cumva aţĭ fostŭ trădaţĭ? Cum?! D-ta nu rĕspunḑĭ?

— 'Ţĭ rĕspunde cerulŭ înfuriatŭ! Aşa déră „omulŭ“ în tóte părţile lumei, e acelaşĭ omŭ: unii cu virtuţile, alţii cu scăderile lorŭ.

Tovărăşii mei îşĭ cerură de mâncatŭ şi bĕutŭ, ér eu îmĭ scoseiu notiţele şi am scrisŭ. Intr'aceea viforulŭ a încetatŭ, cerulŭ s'a luminatŭ şi aerulŭ s'a rĕcoritŭ. Până ce ei mâncau, eu m'am suitŭ în observatoriu şi privemŭ cu ochianulŭ la panorama cea frumósă, ce se întindea înaintea ochilorŭ mei. Vis-à-vis, într'o mare depărtare, vedem munţii din Germania şi o ruină.

— Aţĭ avutŭ dreptate, îmĭ ḑiseră ei, a fostŭ numai o furtună, ér acum e plăcută, sĕ mergemŭ către casă. Ce scriai d-ta, când noi mâncamŭ?

— Aicĭ se află table comemorative în tóte limbile, numai românesce nu. Vréu sĕ punŭ una. Spre acéstŭ scopŭ scriseiu o pagină din „Memoriulŭ“ meu“.

— Aveţĭ tótă dreptatea, ḑiseră ambii d'odată. Amŭ dori şi noi sĕ scimŭ: cum sună acea pagină?

— Étă-o.

„Ardélulŭ, mândrulŭ Ardélŭ! Patria eroilorŭ; încunjuratŭ cu o cunună de munţĭ giganţĭ, carĭ se pierdŭ în norĭ; cu codri secularĭ; stâncĭ şi pietre grăitóre; plaiurĭ şi livedĭ vesele cu mirosŭ plăcut de florĭ; rîurĭ cristaline, şerpuitóre şi vorbăreţe, care aducŭ pe aripile vêntului versurĭ misteriόse şi doine de jale, în care se amestecă adesea uraganulŭ de pe culmea Carpaţilorŭ, amenintândŭ „*omenimea*“ încreḑută şi desfrânată: „*Memento mori*“.

Până aci, din „Memoriu“. Următóre e şirurĭ le adausei în „Aberg“:

Ţĕră dulce şi frumósă, scumpă ţera mea!

Cugetândŭ la tine, mĕ cuprinde unŭ dorŭ:

Sĕ prindă trăsnetulŭ din norĭ,
Sĕ-lŭ isbescă în trădătorĭ.

(Va urma.)

Nr. 264—1889.

Concursŭ repeţitŭ.

Pentru ocuparea *unui postŭ de învĕţătorŭ* la şcóla civilă de fete cu internatŭ a „Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“, prin acésta se escrie concursŭ nou cu terminulŭ *până la 15 Septemvre n. anulŭ curentŭ.*

Doritorii de a ocupa acestŭ postŭ au sĕ presente următórele documente:

a) atestatŭ de botezŭ;

b) documente despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturĭ de învĕţătorĭ la şcólele civile;

c) o arĕtare în scrisŭ despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) arĕtarea specialităţii pentru care suntŭ pregătiţĭ cu deosebire, şi

e) fiindŭ limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posedŭ perfectŭ limba română în vorbire şi în scriere.

Concurentulŭ alesŭ se obligă a propune până la maximum de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu postulŭ, ce este de a se ocupa suntŭ împreunate următórele beneficii:

a) salariu anualŭ de 700 fl. v. a.

b) banĭ de cvartirŭ 150 fl. v. a. pe anŭ.

In lipsa de concurenţĭ deplinŭ cualificaţĭ de parte bărbătéscă, comitetulŭ îşĭ reservă a reflecta şi pentru acestŭ postŭ la concurenţĭ de parte femeiască cu cualificaţiunea cerută prin legea statului.

Din şedinţa comitetului „Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ“, ţinută în Sibiiu la 22 Augustŭ 1889.

G. Bariţiu, preşedinte. 148,3—3 **Dr. I. Crişianŭ,** secretariu II.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.—	8.—		
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare (sos.)	4.18	7.01	8.46	1.51
Oradea-mare (plec.)		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.05	1.57	4.49
Huiedin		9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşiu (sos.)		10.35	5.26	6.56
Cluşiu (plec.)	11.02			7.15
Apahida	11.23			7.48
Ghiriş	12.44			9.13
Cucerdea	1.27			10.04
Uióra	1.34			10.12
Vinţulŭ de susŭ	1.42			10.19
Aiud	2.07			10.45
Teiuşŭ	2.26			11.34
Crăciunelŭ	3.11			12.11
Blaşiu	3.24			12.29
Micăsasa	3.54			1.10
Copşa mică	4.09			1.30
Mediaşŭ	4.39			2.14
Elisabetopole	5.11			2.54
Sighişóra	5.45			3.35
Haşfaleu	6.12			4.07
Homorodŭ	7.32			5.54
Ágostonfalva	8.17			6.39
Apatia	8.37			7.13
Feldióra	9.06			7.45
Braşovŭ (sos.)	9.45			8.32
Braşovŭ (plec.)	2.34	5.32		
Timişŭ	3.17	6.15		
Predealŭ	3.49	6.47		
Bucurescĭ	9.35	11.50		

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ acceleratŭ	Tren de persóne	Trenŭ mixt
Bucurescĭ		4.40	7.30	*)
Predealŭ		9.12	12.50	5.03
Timişŭ		9.41	1.19	6.22
Braşovŭ (sos.)	—.—	10.17	2.15	7.23
Braşovŭ (plec.)	4.54		7.07	
Feldióra	5.37		7.44	
Apaţa	6.15		8.09	
Ágostonfalva	6.43		8.29	
Homorodŭ	7.31		9.07	
Haşfaleu	9.09		10.34	
Sighişóra	9.33		10.46	
Elisabetopole	10.02		11.09	
Mediaşŭ	11.04		11.35	
Copşa mică (sos.)	11.24		12.19	
Copşa mică (plec.)	11.39		11.59	
Micăsasa	11.57		12.15	
Blaşiu	12.30		12.43	
Crăciunelŭ	12.45		12.55	
Teiuşŭ	1.13		1.07	
Aiudŭ	2.18		2.11	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14		2.46	
Ghirişŭ	4.01		3.27	
Apahida	5.28		4.47	
Cluşiu (sos.)	5.56		5.08	
Cluşiu (plec.)	6.45	5.32		8.—
Nădăşelŭ	7.06			8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireşŭ	7.37	6.11		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	6.43		10.51
Ciucia	9.04	7.12		12.16
Bucia	9.20			12.50
Bratca	9.37			1.19
Rév	9.55	7.51		2.—
Mezö-Telegd	10.20	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare (sos.)	11.04	8.42		4.03
Oradea-mare (plec.)	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

Mureşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Mureşŭ-Ludoşŭ	4.30
Ţagŭ-Budatelecu	7.27
Bistriţa	11.—

Bistriţa-Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	3.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.49
Mureşŭ-Ludoşu	9.35

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ (sos.)		3.53	5.36
Aradŭ (plec.)	2.17	4.29	6.06
Glogovaţŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulişŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bĕrzava		6.23	7.57
Soborşinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad.		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăştia		11.—	11.39
Şibotŭ		11.29	12.01
Vinţulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuşŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicĭca	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborşinŭ	5.30	8.38	
Bĕrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulişu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Aradŭ (sos.)	8.42	11.30	7.44
Aradŭ (plec.)	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşenĭ	12.30	4.25

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulŭ nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	6.—
Sighişóră	8.56

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică		2.05	4.35
Şeica mare		2.38	5.05
Lómneşŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneşŭ		10.05	10.40
Şeica mare		10.40	11.10
Copşa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Miraşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu (sos.)	5.40	12.55	6.27
Oşorheiu (plec.)	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu (sos.)		10.—	9.49
Oşorheiu (plec.)	6.45	12.15	10.20
Miraşteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Pisk.)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.